

Beelden van een groene stad, voorstel 3

Samenvatting

Er komt een Leuvens energieagentschap dat een actief beleid voert van energiebesparing en tegelijk projecten van hernieuwbare energie opzet. Een onderdeel van dat laatste is een zonnedakenplan.

Het voorstel

Motivatie

- Het energievraagstuk is waarschijnlijk de belangrijkste ecologische uitdaging van de toekomst. De hoge olie- en gasprijzen maken duidelijk dat een maatschappij gebaseerd op fossiele brandstoffen bijzonder kwetsbaar is, en geen toekomst heeft. De steeds duidelijker wordende omvang van het klimaatprobleem wijst op de grote dringendheid van een andere energiestructuur.
- Op verschillende niveaus komt aarzelend een ander energiebeleid op gang. Er is echter te weinig vooruitgang, door te weinig politieke wil. En dat terwijl een groot deel van de bevolking zit te wachten op een doortastender beleid en steun wil om in het eigen leven groenere keuzes te maken.
- Die landen of regio's die nu het sterkst inzetten op een duurzame energiestructuur zullen in de nabije toekomst ook de sterkste economische positie hebben. Voor een stad als Leuven liggen er enorme kansen om een synergie te creëren tussen verschillende actoren (overheid,

universiteit, bedrijven, ngo's) en zo een noodzakelijke impuls te geven aan een duurzaam en toekomstgericht energiebeleid.

- Inzetten op projecten van duurzame energie via programma's als een zonnedakenplan geeft zeer interessante mogelijkheden om een stad als Leuven te positioneren als stad waar de toekomst vorm krijgt.

Praktisch

Doelstelling is een beleid uit te werken dat op relatief korte termijn grote milieuwinst kan maken. In het algemeen, en zeker ook op het vlak van wonen, is de grootste milieuwinst te halen door energiebesparing. In een land als België zijn de huizen gemiddeld even goed geïsoleerd als aan de Middellandse Zee. Aanpassingswerken op het vlak van isolatie (b.v. ramen, daken, vloeren, ...), verwarming (b.v. installatie hoogrendementsketels, ...) en huishoudelijke apparaten (b.v. verlichting, tegengaan nutteloos energieverbruik door 'standby-stand', ...) kunnen tot spectaculaire resultaten leiden, zeker in oudere huizen. Een duurzaam energiebeleid dient zich dan ook in de eerste plaats daarop te richten. Ook een meer efficiënte manier van energieproductie zoals stadsverwarming en warmtekrachtkoppeling, biedt een enorm besparingspotentieel. Daarnaast dient geïnvesteerd te worden in vormen van hernieuwbare energievoorziening. Een duurzame energievoorziening van de toekomst zal steeds moeten bestaan uit een mix van diverse bronnen (onder meer biomassa, wind, zon, ...).

In dit voorstel wordt bijzondere aandacht gevraagd voor zonne-energie. Andere projecten, onder meer het plaatsen van windmolens, zijn natuurlijk evenzeer van belang. Pilotprojecten op het vlak van zonne-energie kunnen er mee toe bijdragen dat verdere ervaring wordt opgedaan in concrete toepassingen en dat een impuls wordt gegeven aan bijkomend onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technologieën.

Er is nood aan een belangrijke impuls, op stedelijk niveau, van het beleid voor duurzame energie. Het gaat er daarbij in de eerste plaats om dat er een hogere politieke ambitie wordt vastgelegd. Net als andere steden zou Leuven voor zichzelf een duidelijke, uitgewerkte en controleerbare doelstelling moeten vastleggen op het vlak van energiebesparing en klimaatbeleid. Ten tweede komt het erop aan die doelstelling op een efficiëntere wijze om te zetten in realisaties op het terrein. Veel particulieren willen graag in hun eigen leven kiezen voor duurzame energie, maar worden daarin te weinig gesteund, of botsen op te snel uitgeputte subsidiemogelijkheden (zeker wanneer het gaat over zonne-energie)¹. Om daaraan tegemoet te komen is het zinvol een speciale structuur op te zetten voor duurzame energie.

Daarom stellen we voor dat een energieagentschap wordt opgericht. Deze formule is uitgedacht door ambtenaren van de Europese Unie, en bestaat reeds in tientallen Europese steden. In een energieagentschap worden verschillende partners samengebracht (overheid, universiteit, bedrijven, energiebedrijven, ngo's). Het agentschap genereert middelen en kennis voor het opzetten van projecten van duurzame energie.

Een interessant voorbeeld van een dergelijk model is het Delfts Energie Agentschap (DEA)². Het agentschap werd opgericht in 2000. Het is een gezamenlijk initiatief van de gemeente Delft, de gemeente Schipluiden, de TU Delft, Energie Delfland, de Delftse woningcorporaties, de Kamer

¹ Voor een overzicht van alle subsidiemogelijkheden, zie <http://www.energiesparen.be>. Een folder over zonneboilers is te vinden op http://www.energiesparen.be/documenten/folder_zonneboiler.pdf, een folder over zonnepanelen op http://www.energiesparen.be/documenten/folder_pv.pdf.

² <http://www.delftenergy.nl>

van Koophandel, de Windvereniging en de Woonkoepel. Het DEA werkt samen met gelijkaardige agentschappen in Leicester, Langreo en Bremerhaven. In de missie van het DEA staat te lezen: “Het Delfts Energie Agentschap grijpt alle kansen aan om relevante actoren in Delft en Midden-Delfland te stimuleren en te helpen om bij te dragen aan een significante reductie van de emissie van CO₂, met name daar waar het reguliere marktmechanisme in gebreke blijft.” In het businessplan staan de volgende ambities:

- *Agendasetting van energie op lokaal niveau*
- *Makelaar in energieprojecten*
- *Kenniscentrum op het gebied van energiesubsidies*
- *Ontsluiting van Europese netwerken en subsidies*
- *Leiden, ondersteunen en adviseren van projecten*
- *Energie informatie op afroep (EPA).*

Er zijn ook energieagentschappen in gemeenten als Zoetermeer, Amersfoort, Arnhem en Apeldoorn³.

Als opdracht voor een energieagentschap op Leuvens niveau kunnen we onder meer denken aan de volgende elementen:

- Samenbrengen en inventariseren van alle kennis in overheid, intercommunale, universiteit, bedrijven (b.v. een bedrijf als Imec) en NGO's (b.v. Ecolife, Dialoog, Ode) op het vlak van duurzame energie. In de werkgroep energie van het Platform Lokale Agenda 21 werken de meeste van deze partners al samen. Het energieagentschap kan mogelijk groeien in de schoot van deze werkgroep.
- Genereren van middelen door het opzetten van de structuur energieagentschap (via EU) en projecten (Europees en Vlaams).
- Samenwerking met andere energieagentschappen in het buitenland.
- Uitwerken van actieve informatiecampagnes voor alle actoren.
- Bundelen en beter ter beschikking stellen voor diverse groepen van alle beschikbare subsidiesystemen.
- Aanbod aan goedkope energie-audit voor particulieren en bedrijven.
- Aanbod – in samenwerking met lokale bedrijven – aan verschillende formules om aan energiebesparing te doen in bestaande woningen. Er kan b.v. gedacht worden aan extra initiatieven op het vlak van hoogrendementsglas en isolatie van daken.
- Actieve steun en advies aan alle actoren bij de bouw van nieuwe gebouwen om maximaal te kiezen voor duurzame energietoepassingen.
- Opzetten van projecten op het vlak van hernieuwbare energie. Het model van een zonnedakenplan biedt zeker interessante perspectieven voor een stad als Leuven.

Enkele voorbeelden van de projecten van het DEA:

- [Energie Prestatie Adviezen SSHN Nijmegen](#)
- [Energiegedragsadviezen Delftse studenten](#)
- [PV op geluidsscherm bij snelweg A13](#)
- [Energiebesparing in huurwoningen](#)
- [PV op het Art Centre Delft](#)
- [PV-actie voor huurders](#)

³ <http://www.eaa-apeldoorn.nl>

- 100 Delfts Blauwe Daken plan
- Windmolens aan de Schieoever

Met name het ‘Delfts Blauwe Daken plan’ is een interessant project. Het wil demonstreren hoe in de Delftse bestaande bouw zonnecellen voor de opwekking van elektriciteit toegepast kunnen worden. In totaal ging het om 9 deelprojecten, waarbij ieder deelproject een specifieke toepassing van pv-panelen (PV = photo voltaic) liet zien. Enkele voorbeelden daarvan:

In de zomer van 2001 ging het PV Particulieren project van start. Via een "Direct Marketing" actie ontvingen alle particuliere woningeigenaren in Delft een brief met daarin het aanbod tegen een bijzonder aantrekkelijke prijs een set zonnepanelen (pv-panelen) aan te schaffen. Aanvankelijk was gepland 100 huishoudens deel te laten nemen aan het project, maar na vele honderden informatieaanvragen en ruim 400 aanmeldingen, werd besloten het project uit te breiden tot 400 deelnemers. Om voor maximale subsidie in aanmerking te komen, kreeg iedere deelnemer een EnergiePrestatieAdvies (EPA). Het Delfts Energie Agentschap nam deze EPA's voor haar rekening. In korte tijd werden 5 adviseurs aangenomen en in een paar maanden tijd werd het gros van de EPA's uitgevoerd. Terugkijkend kunnen we zeggen dat de actie een groot succes was. De aandacht was overweldigend en de reacties waren zeer positief. Met de PV-actie voor huurders heeft het Delfts Energie Agentschap inmiddels ook een succesvol vervolg op deze actie gehouden. In de zomer van 2003 heeft het DEA in samenwerking met de Delftse woningbouwcorporaties en PV-leverancier Techneco een actie uitgevoerd waarbij bewoners van huurwoningen in de wijk Tanthof een set zonnepanelen aangeboden werd. De deelnemende bewoners betalen per maand 3 euro meer, maar dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de ongeveer 6 euro per maand die het aan besparing op het stroomverbruik oplevert. In totaal deden zo'n 250 huurders mee. Per woning werd voor 560 Wp vermogen aan panelen geïnstalleerd. Op jaarbasis besparen deze panelen zo'n 120.000 kWh.

Voor dit plan kreeg de gemeente Delft ondertussen de internationale ‘Climate Star’-prijs⁵.

Groen! vraagt voor Leuven ook de uitwerking van een dergelijk zonnedakenplan, als opdracht van het op te richten energieagentschap. Een zonnedakenplan heeft als doel om zoveel mogelijk toepassingen van zonne-energie uit te testen en ingang te doen vinden. Het gaat daarbij om mogelijkheden van passieve zonne-energie, zonnecollectoren en zonnepanelen (met mogelijke levering aan het net). Die kunnen toegepast worden bij particuliere woningen, bedrijfs- en schoolgebouwen, sociale huisvesting, openbare gebouwen, ... De aanwezigheid van een bedrijf als IMEC, dat internationaal een voortrekkersrol speelt op het vlak van de ontwikkeling van technologie voor zonne-energie betekent een belangrijke extra troef bij de uitwerking van een zonnedakenplan.

Aandachtspunten

Om dit plan te doen slagen zijn volgende aandachtspunten belangrijk:

- Het opzetten van een goed werkende structuur die de verschillende partners kan samenbrengen. Het model van een energieagentschap is in dat verband veelbelovend. Op korte termijn zou het Leuvens stadsbestuur contact kunnen opnemen met een bestaand energieagentschap, zoals dat van Delft.
- Het actief bij elkaar brengen van de verschillende partners (publiek en privé) met een duidelijke doelstelling. Voor Leuven zijn de deelname van de universiteit en bedrijven als

⁴ Zie bijlage 1.

⁵ Zie: <http://www.klimabuendnis.org/aktuell/climatestar2004.htm>

IMEC essentieel voor het slagen van het opzet. Eventueel kan de werkgroep energie van het Platform Lokale Agenda 21 een goed aanknopingspunt vormen.

- Bij het stadsbestuur moet er een duidelijke politieke ambitie zijn om op lokaal vlak aan een vooruitstrevend en trendsettend energie- en klimaatbeleid te doen. Op dit moment heeft het Leuvens stadsbestuur die ambitie duidelijk nog niet.

Besluit

Groen! vraagt van het stadsbestuur een sterker politiek engagement om deze stad uit te bouwen tot een toonbeeld van een beleid van duurzame energie. Daartoe zijn nieuwe instrumenten nodig. We vragen de oprichting van een energieagentschap. Eén van de opdrachten van het energieagentschap zal de opmaak zijn van een zonnedakenplan.

BIJLAGE 1

Een voorbeeld van een onderdeel van het Delfts Blauwe Dakenplan.

Delfts blauwe daken

[home](#) > [zonnestroom](#) > [voorbeelden](#) >

Geupdate: 24 augustus 2003

Een unieke samenwerking tussen Het Delfts Energie Agentschap, 3 woningbouwverenigingen uit Delft en Techneco heeft geleid tot een zeer bijzonder project. In de wijk Tanthof zijn bij ruim 250 huurwoningen sets van 4 zonnepanelen aangebracht.

Zowel voor de bewoners als voor de woningbouwverenigingen is een investering in zonnepanelen zeer interessant. De set zonnepanelen die per huishouden wordt toegepast levert 475 kWh per jaar, wat een besparing op de energierekening betekent tot € 95,- per jaar. Een gedeelte van dit bedrag wordt door de woningbouwvereniging geïnd in de vorm van een huurverhoging. Hiermee verdient de woningbouwvereniging haar netto investering in de zonnepanelen terug. Het overige gedeelte van de besparing is echter voor de bewoners. Dit betekent een win-situatie voor alle partijen. De actie is een groot succes gebleken. Een zeer groot aantal huishoudens heeft interesse getoond in de actie met de toepasselijke naam 'Delfts blauwe daken'.

Het systeem dat per woning is geplaatst bestaat uit 4 Shell SP140 zonnepanelen. De opgewekte elektriciteit wordt teruggeleverd aan het net met Mastervolt Soladin omvormers, welke zeer gemakkelijk in gebruik zijn en rechtstreeks in het stopcontact kunnen worden gestoken. De zogenaamde 'led' op de omvormer geeft de werking van het systeem op dat moment aan. Techneco is in dit project naast leverancier van het systeem tevens als projectleider

opgetreden.

Informatie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Techneco BV via www.techneco.nl.

BIJLAGE 2

Het besluit van de Delftse gemeenteraad over de oprichting van het DEA.

Stuk 56 Raadsvergadering - 27 april 2000

(...)

Onderwerp: Oprichting Stichting Delfts Energieagentschap.

Aan de gemeenteraad,

Inleiding

Op 23 maart 1999 heeft u ingestemd met het indienen van een subsidieaanvraag bij de Europese Commissie om te komen tot een Energieagentschap in Delft. Op 31 december 1999 is het contract met de Europese Commissie ondertekend waarin de subsidievoorwaarden zijn vastgelegd voor het oprichten van een Energieagentschap. De subsidieaanvraag met het werkprogramma van het agentschap voor de komende drie jaar maakt deel uit van dit contact. Vanaf het moment van ondertekening van het contract, heeft Delft als aanvrager zes maanden de tijd om het agentschap daadwerkelijk op te richten.

Achtergrond

Een Energieagentschap is een zelfstandige organisatie voor de opzet en/of uitvoering van lokaal energiebeleid. Zij initieert nieuw energiebeleid of activiteiten, motiveert andere partijen tot deelname en coördineert de verschillende activiteiten op energiegebied.

Specifieke doelen Delfts Energieagentschap:

- het stimuleren van rationeler energiegebruik;
- het stimuleren van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen.

door:

- het opstellen van een Energie Masterplan;
- het uitvoeren van concrete projecten;
- research and development;
- bewustwordingsacties en kennisoverdracht.

Verdere kenmerken Delfts Energieagentschap:

- er wordt internationaal samengewerkt met Bremerhaven (Duitsland), Langreo (Spanje) en Leicester (Verenigd Koninkrijk);
- het agentschap heeft een eigen rechtspersoonlijkheid;
- het agentschap zal gaan functioneren als een publiek-private samenwerkingsvorm;
- het agentschap heeft een eigen bestuur, voorgezeten door een direct gekozen;
- in het bestuur zijn ook andere lokale partners op het gebied van energie vertegenwoordigd (zie kopje 'Bestuur');
- het agentschap beschikt over 'eigen' personeel;
- het agentschap heeft een werkprogramma voor een periode van drie jaar, met de intentie dat dit ook na drie jaar kan worden voortgezet los van de EU gelden.

De kenmerken van het Energieagentschap zijn tevens subsidievoorwaarden die zijn vastgelegd in de overeenkomst met de EU. De komende maanden zal het agentschap moeten worden opgericht. De start is voorzien op 1 juli 2000.

Enkele onderwerpen vragen om besluitvorming van de gemeente.

Rechtsvorm

Het Energieagentschap dient een eigen rechtspersoonlijkheid te hebben. Aangezien het agentschap niet wordt opgericht met een winstoogmerk is, in navolging van de agentschappen in Arnhem, Apeldoorn en Zoetermeer gekozen voor een stichting.

Het doel van een Stichting wordt omschreven in de concept statuten. De concept statuten zijn opgesteld door een notaris en reeds besproken met de 'aankomende' bestuursleden op 16 maart 2000.

Voorgesteld wordt om verder te gaan tot het oprichten van een stichting conform de voor u ter inzage gelegde statuten en het raadsbesluit ter goedkeuring voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Deze goedkeuring is vereist volgens artikel 155 Gemeentewet.

Bestuur

Een stichting kent een bestuur. Het eerste bestuur van het Delft Energieagentschap zal bestaan uit de volgende leden:

Voorzitter: dhr. R. Grashoff (gemeente Delft)
dhr. J. Over de Vest (Delftse Woningbouwcorporaties)
dhr. J. Bekkers (Energie Delfland N.V.)
dhr. R. van Wijngaarde (Kamer van Koophandel Haaglanden)
dhr. Zuidervaart (Technische Universiteit Delft)
dhr. H. Keijzer (gemeente Schipluiden)
dhr. N. Bongers (Stichting Koepel Woonconsumenten Delft)
dhr. K. Veerman (Coöperatieve Vereniging Windenergie Delft U.A.)

Rol Energieagentschap versus rol gemeente

Energiebeleid is en blijft een taak van de gemeente. Weliswaar kan het Energieagentschap ook hier handreikingen bieden, maar de eindverantwoordelijkheid voor het vaststellen van beleid blijft bij het gemeentebestuur. Het huidige energiebeleid ligt vast in het 'Energiebeleidsplan 1996- 2000' zoals dat in mei 1996 door de Raad is vastgesteld.

(...)